

Tampereen kaupunkiseudun ja valtion välisen MAL-aiesopimuksen 2013–2015 toteutuminen

Seutuhallitus 27.4.2016

Tiivistelmä

Kasvuun varautuminen: Kaupunkiseudun väestö kasvoi vuonna 2015 noin 3 500 hengellä, mikä on hieman vähemmän kuin keskimäärin 2000-luvulla. Vuosina 2013-2015 kasvua oli noin 12 000 henkeä. Tampereen osuus kasvusta oli noin 65 prosenttia. Raakamaan hankinta oli aiesopimuskaudella aktiivista, mihin osaltaan vaikutti maanmyynnin verovapaus vuoden 2014 aikana. Merkittävimmät kaupungit olivat Lielahden tehdasalue ja Tampereen-Kangasalan raja-alueet. Uudella sopimuskaudella tulee kiinnittää huomiota Lempäälän suunnan raakamaatilanteeseen (ml. tulevaisuuden yritysalueet) sekä kaikissa kunnissa yhdyskuntarakenteen täydentämistä tukevaan strategiseen yleiskaavoitukseen, maanhankintaan ja -jalostamiseen.

Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja keskustojen kehittäminen: Asuntorakentaminen kohdistui pääosin yhdyskuntarakennetta täydentäville alueille. Kuitenkin eräiden laajentumisalueiden merkittävä osuus koko seudun asuntotuotannossa laski laadukkaana joukkoliikenteen vyöhykkeille rakentamisen osuutta etenkin vuonna 2015. Uudet alueet tulee kytkeä hyvätasoiseen joukkoliikenteeseen. Asumisen asemakaavoitus lisääntyi sopimuskauden aikana. Tehokkaiden kaavojen osuus oli suuri Tampereella, väljien kaavojen osuus suuri kehyskunnissa. Uudella sopimuskaudella tulee kiinnittää huomio erityisesti Lempäälän, Nokian ja Ylöjärven keskustakaavoitukseen ja raideliikenteen edellytysten varmistamiseen sekä keskitehokkaan asuntorakentamisen kaavoitukseen. Tampereella tulee uudellakin sopimuskaudella varmistaa asuntorakentamisen edellytykset raitiotien vyöhykkeellä.

Keskustoissa oli vireillä ja valmistui merkittäviä suunnittelu-, kehitys- ja rakennushankkeita. Jatkossa tulee varmistaa, että kaavoitus jatkuu aktiivisena, ja että kaavat siirtyvät saumattomasti rakentamisvaiheeseen. Olennaista on keskustojen ja aluekeskusten maankäytön sekoittuneisuus, tasapainoinen väestönkasvu ja päivittäisten palvelujen pysyminen keskustoissa. Joukkoliikenteen palvelut Tampere-yhteyksineen on kriittinen tekijä kehyskuntien keskustojen kehitykselle.

Asuntotuotannon monipuolistaminen: Vuosina 2013-2015 valmistui noin 7 600 asuntoa, 81 prosenttia tavoitteesta. Kerrostaloasuntoja valmistui tavoitteita enemmän, rivi- ja pientaloja selvästi vähemmän. ARA-vuokra-asuntoja valmistui selvästi tavoitteita vähemmän, kun taas vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja enemmän. Tuotannossa on suuria kunnittaisia ja vuosittaisia vaihteluita. Jatkossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaavoituksella ja tontinluovutuksella varmistetaan monipuolisen asuntotuotannon edellytykset.

Elinkeinoelämä kasvun tukeminen ja liikkumisen tapojen uudistaminen: Tampere-Pirkkalan lentoaseman kakkostermiinalin remontti valmistui maaliskuussa 2015. Tampereen AiRRport-konseptin kehittäminen nimettiin yhdeksi LVM:n lentoliikennestrategian kärkihankkeeksi. Kuntien yhteinen lentoliikenteen kehittämishanke on käynnistynyt ja jatkuu vuoteen 2018.

Seudun sisäisen liikkumisen tavat ovat hitaasti uusiutumassa. Kaupunkiseudun ydinalueella pyöräilyn ja joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat hieman kasvaneet kun taas henkilöautoilun määrä on hieman vähentynyt sopimuskaudella. Maanteillä autoilun määrä on jatkanut vahvaa kasvuaan. Seudullisen raideliikenteen kokonaisratkaisu sisältyy Rakennesuunnitelmaan 2040 ja maakuntakaavan 2040 ehdotukseen. Tampereen raitiotiestä valmistui yleissuunnitelma 2014, minkä jälkeen on valmisteltu toteutusta ja solmittu kaupungin ja valtion välinen aiesopimus raitiotien toteutuksesta. MAL-aiesopimuksen ja erillisten kehittämisohjelmien mukaiset toimenpiteet ovat edenneet sovitulla tavalla. Kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä on edistetty rakentamishankkeiden ja joukkoliikenneuudistuksen lisäksi useilla pienillä toimilla liikkumisen ohjauksesta älyliikenteen sovelluksiin mm. MAL-rahoituksen turvin.